



שני סיפורים - לקח אחד

הסיפור הראשון אירע ביום ההילולא של רבינו בעל ה"תוספות יו"ט", ליד ציונו הקדוש (ו) באלול תשע"ח - ערב ר"ה תשע"ט.

מספר מגיד המישרים הרב מאיר מיכאל גרינוולד שליט"א המעורר רבות בדרשותיו על נושא זה: נסעתי עם כל החתימות של האנשים שהתחייבו להיזהר מדבורים בשעת התפילה, שמספרן כבר היה (במשך 3 שנים) בסביבות 50,000 (!) אנשים. ומאחר ואין ביכולתי לקרוא חמישים אלף שמות, אני מניח את הדפים עם השמות על הקבר ומבקש שכל הנוכחים יתפללו לזכות החותמים.

באותו זמן הביא לי מישהו עוד כ-700 חתימות, שחתמו אנשים לזכותו של אברך, שהיה במצב כמעט קריטי, ומשפחתו כבר עומדת מסביב למיטתו. את השמות האלו קראנו, שם אחר שם. כשהיניו באמצע קריאת השמות, מצלצל הפלאפון ומגיעה שיחה מארץ ישראל - מבשרים לנו, שהאברך "הגוסס" פקח את העיניים!! לאחר זמן מה, בהדרגה, השתפר מצבו הפלאי וגבר, וכיום נשקט וכמעט הבריא. הרי לנו, שה"מי שביקר" של ה"תוספות יו"ט" משפיע ישועות גדולות גם בימינו אנו.

ולהלן הסיפור השני: יוגש אלי בחור, ומספר שאחיו היה במצב קשה מאד ושכב ב"טיפול נמרץ" כשהוא מונשם כל הזמן, מאחר ולא היה יכול לנשום בכוחות עצמו. כשקורה אסון במשפחה רחמנא ליצלן, רבים מתעוררים לקבל על עצמם קבלה. בני המשפחה של אותו בחור קיבלו על עצמם שלא לדבר בשעת התפילה. ביום הארבעים התחיל החולה לנשום בכוחות עצמו. ברוך ה', המצב השתפר עד שחזר הביתה בריא. האם לא חבל לחכות שחס וחלילה יקרה משהו, ואז נקבל על עצמנו קבלות? בואו נקבל על עצמנו עכשיו, מרגע זה ומש, להיזהר ביותר מדבר בשעת התפילה, ואז נזכה להשמירה, ולשפע טובה וברכה.

מבקשר לסיפור השני, מעניין לציינן בשעת קשר מיוחד בין השימה להירות מדיבור בתפילה (דבר שאקטואלי בפרט לימי הקורונה, הפוגעת בנשימה כידוע).

בכתבי האר"י הקדוש מובא, שאדם החולה באיבר גשמי, צריך לתקן את האיבר הרוחני שנגדנו. מהיכן אדם נושם? משרוך הנעל או מהאוזן? האדם נושם דרך האף והפה!! כאשר הפה הרוחני מתוקן, מתוקן כנגדו גם הפה הגשמי - מתוקנת הנשימה. (עלון קדושת בתי מקדש מעט מס' 8, מתוך עלון 'מעדני מלך' אלול תש"פ).

המשך 'מאמר ודעת' מעמ' 2

אולם בימים אלו המלך נכבדו ובעצמו יוצא לשוכם בשדה ואז יכולים גם פשוטי העם לגשת ולדבר עם המלך בקירבה וללא מחיצות. זוהי בחינה של 'המלך בשדה' שבו 'רשאינו כל מי שרוצה לצאת ולהקביל פניו והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם' וראש השנה יום הדין הוא שיא השיאים, רגעי המלכת המלך לעיני כל, וזהו הזמן לשאוב ממנו קירבה. כן יזכנו ה'.

המשך עיון ודעת מעמ' 4

אף על פי שהתוקע נגע בו מ"מ אין השומע נוגע בו כלל אלא ששומע הקול היוצא ואין בקול דין גזל ולפיכך אף התוקע יוצא בו". וגם אם נחדש שאין אחיזה מעכבת בשופר, אבל ודאי הדרך לתקוע הוא באחיזה, ומסתבר שיש לדון את השמיעה לפי הדרך שמחזיקים אותו. ונפק"ח בין ב' הצדדים ה"ל (שם) ההיתר באחיזה היד הוא מצד שזה לא קבוע על מצד שזה בהכרח דרך התקיעה), לאדם יש בידו התחבשות ומחזיק בה את השופר.

שם הטעם מצד שא"ז קבוע ומהודק חזק, ממילא יש להיתר גם בזה. אולם לפי דברינו שההיתר הוא מצד שזהו דרך תקיעה, א"כ אין להתיר להחזיק ביד עם התחבשות שמה התחבשות ישנה את הקול. והוא הדין שאין להחזיק את השופר עם כפפה מהאי טעמא.

אלא שיתכן שמצד המציאות התחבשות לא הכפפה לא גורמים שינוי קול יותר מאחיזה היד. ולכן למעשה המורם מהאמור, שאין לכסות את פי השופר מלמעלה אפילו במקצתו, מאחר שבהחלט זה יכול לגרום לשינוי הקול, וכאמור שינוי הקול פוסל בזה לפי סתימת הש"ע. [ושמעתי עדות נאמנה ממשפחת סולוביץ' שמרן הגר"ח זצ"ל הקפיד שבעל התוקע יוריד את המלית המצויה בעת התקיעות, כי חשש שיש עישה שינוי קול].

ואלו שחוששים לסכנת הדבקות מרסיסי הרוק של בעל התוקע, יחפשו עצות אחרות - כגון להרוחיק את בעל התוקע מהציבור, או שיתקע בתוך מתקן מוגן.

ונסיים בדברי הט"ז (תקפה, ז): "ועוד הביא בטור וז"ל 'רמז לדבר אין שטן ואין פגע רע ר"ת שופר, פי' נשיש שופר אין פגע רע'. וקשה היאך רמזא אין שטן, אדרבה להיפוך משמע ח"ו? ונ"ל דהוא ע"ד שמצינו במדרש שסמאל עצמו מלמד זכות על ישראל ואמר יש לך עם כמלאכים כו', ע"כ אמר כאן שטן ואין פגע רע כלומר אף שהשטן שם הוא, מ"מ אין פגע רע כי הוא עצמו נופך לטובה ממילא הוא כאלו אין שם כלל והוא שפיר אין שטן".

לכן בוצעה חביבה על פי שופר של לקימה בלי שום שאלות ופשרות, גם השטן שהו רק חיוב דרבנן. ובתפילות בציבור יש לתקוע את כל סדרי התקיעות (של מאה התקיעות) וכמו בכל שנה, למרות שא"ז מעבך מדינא. וכמוהו המתפלל ביחידות או מסיבה אחרת תוקע רק שלושים תקיעות ויוצא יחי ובחנות.

הלכה ודעת נידונים הלכתיים בסוגיות ה'דף היומיומי'



עירוב לשתי רוחות בראש השנה, וכשחל יום ראשון של ר"ה בשבת

בסוגיית הגמ' מסכת עירובין דף לח. מבואר שיום טוב שחל אחר השבת או שני ימים טובים של גלויות שיערב באחד מהם, צריך עירוב גם ליום השני, ולכן אם עירב ביום הראשון ברגליו צריך לילך למקום העירוב גם בבין השמשות של היום השני ולקנות שם שביטה, ואם הניח פת צריך שתהיה הפת קיימת ומונחת במקום העירוב גם בבין השמשות של היום השני.

ודעת רוב הראשונים שדין זה הוא דווקא בשבת ויו"ט הסמוכים זה לזה או בשני ימים טובים של גלויות, שאינן קדושה אחת, אבל בשני ימים טובים של ראש השנה כיון שקדושה אחת הן וכיום טוב אחד ארוך הן, די לו במה שיערב ביום הראשון של ראש השנה והועיל עירוב זה גם ליום השני. אך דעת הראב"ד שגם בשני ימים טובים של ראש השנה צריך לחומרא לערב גם ליום השני, שלדעתו לא אמרו שקדושה אחת הן אלא לחומרא ולא לקולא. ובמגן אברהם (או"ח סי' תט"ז, סק"א) פסק כדעת הרמב"ם שבשני ימים טובים של ראש השנה אין צריך לעשות עירוב ליום השני.

בפנינו הלכה הביא דברי הגתיות משה (פמ"ח זק"ק) שאם עירב בפירוש רק ליום הראשון של ראש השנה ולא פירש שכוונתו בעירוב גם ליום השני, לכאורה דינו דומה למי שיערב בערב שבת לחצי יום והשבת בלבד, שקנה עירובו לחצי הראשון וממילא נמשך עירובו גם לחצי השני, מפני שאין עירוב לחצי יום, וא"כ הוא הדין באופן זה כיוון



ששני הימים נחשבים כיום אחד ארוך. אך הסתפק אם לכתחילה צריך לפרש שהוא מערב לשני הימים שכן משמע מפשטות לשון הפוסקים. וכתב שבמאירי משמע שאין צריך לפרש עבור שני הימים שכתב (ד"ה אמר להן) בזה הלשון: "אבל יו"ט של ראש השנה קדושה אחת הן ואין מערב אלא לרוח אחת ואינו צריך עירוב לשני, שעל כורחו מעורב ארוך לאותו רוח גם כן, ואין קפיצא אם נאכל עירובו, שבין השמשות של ראשון זכה לשני ימים, שכיום אחד הם", עכ"ל. והסתפק בנתיבות משה באופן שאחד מהימים של ראש השנה חל בשבת, אם גם בזה נחשבים שני הימים ליום אחד או שמפני קדושת השבת הרי הם שתי קדושות נפרדות ודינם כשני ימים. וכתב שלכאורה נראה שלחומרא גם כשחל בשבת יש בה קדושת ראש השנה, אבל לא יצדק גיטא קדושת שבת שהיא חמורה יותר מקדושת יו"ט נחשבת לקדושה בפני עצמה, ולכן אם חל יום ראשון של ראש השנה ביום ו' (בזמן שהיו מקדשים את החודש בבית דין על פי הראיה), אינו יכול לערב לשתי רוחות נפרדות, מפני שמצד קדושת ראש השנה הן קדושה אחת, ומצד שני אם נאכל העירוב ביום הראשון אינו יכול לילך ביום השני על סמך העירוב, כי מצד קדושת השבת הרי היא קדושה חדשה ואין מועיל לו העירוב של אתמול. אמנם אם חל יום הראשון של ראש השנה בשבת, אינו יכול לערב לשתי רוחות מפני קדושת ראש השנה וכמתבאר לעיל, אך אם נאכל עירובו ביום הראשון, בזה נראה שיכול להלך על סמך העירוב גם ביום השני, שממה נפשך, לגבי קדושת ראש השנה הרי קדושה אחת הן, ולגבי קדושת שבת הרי נחשבת קדושת ראש השנה לחול ואינה צריכה לעירוב חדש. עיי"ש.

7676400@gmail.com

המערכת: "שערי דעת"

רח' המגינים 32 ת.ד. 1778 טבריה

טלפקס. 077-4102298

דוא"ר: Shaare.daat@gmail.com

ניתן להיות שותפים באמצעות "נדרים פלוס" שערי דעת - טבריה



פנינו דעת

גליון לעמלי התורה ונשיאי גדלה בעיה"ק טבריה ת"ו

גליון מס' 102 ראש השנה א' תשרי תשפ"א



נצור לשונך

עיצוב המציאות

כח נוסף, רב עוצמה של ידבור. זוהי היכולת להגדיר מחדש את המציאות. המחשבות קיימות בתוך תחום נפרד ופרטי. ברגע שהן לובשות צורה מילולית שוב אין הם תחום הפרט. הן הופכות להיות פריט בעולם החיצוני, גורם שאפשר להסכים עמו או להתנגד לו, להוכיחו או להפריכו, להתייחס אליו או להתעלם ממנו.

יכול אדם לעבור יחד עם חבריו שנים רבות, ובמשך כל אותה תקופה לחשוב שהחבר 'טרדן'. כל אותן שנים, כל עוד המחשבה נשאר רק בגדר הרהור, אין לה כח להשפיע על מישהו או משהו פרט לאדם החושב אותה. ואז, באחד הימים, מתגלגלת שיחה בין אותו אדם לבין חבר שלישי, ובמהלכה הוא מתבטא על חבריו 'טרדן'. באותו רגע בו יצאה מילה זאת מפיו לאוויר העולם, מתחיל להסתמן שביל הרסני שאחריה מי ידוע? עכשיו כבר הופתה תשומת ליבו של אדם נוסף לתכונה זו של טרדנות. ערכו של החבר יורד בעיניו, עכשיו הוא כבר נראה לו פחות יעיל וגם פחות נחמד. מפחיד. כחה של מילה. הבה נקבל על עצמנו קבלה לשנה החדשה שלא לדבר בנגות חברינו.

Advertisement for honey featuring an image of a honey dipper and text: 'לרבנן ותלמידיהון לאברכי הכוללים ולבני הקהילה הק' ולכל תושבי עירנו טבריה הק' שנה טובה ומבורכת שנת אושר ובריאות, שנת עליה ברוחניות, שנת בשורות טובות וישועות ונחמות, שנה בה יאמר הקב"ה למשחית הדרך, ויסיד ממנו כל נגף ומחלה ובפרט לעומדים לימין מוסדותינו לריבוי וחסד השי"ת ימלא משאלות לבם לטובה ולברכה ויזכו להכתב ולהחתם לאלתר בספרן של צדיקים יחד עם כל ישראל.'

